

VERSTAND KOMT MET DE JAREN

Eindrapportage project

SCHIJNDEL OUDERENPROOF!

Colofon

Deze nota is een uitgave van het Project Schijndel Ouderenproof!!

p/a Postbus 5

5480 AA Schijndel

Bezoekadres: Markt 20, Schijndel

Voor meer informatie:

Projectleiding: J. Heijnen, Rozemarijnhof 4, 5482 PW Schijndel, 073-5474712;

A. van Drunen, Boterbloemstraat 10, 5482 ME Schijndel, 073-5474448.

Foto voorpagina: "Man en vrouw", 1980, Peter Erfteijer

Locatie hoek Hoofdstraat/Dr. Van Beurdenstraat

(Foto: Gemeente Schijndel)

Schijndel, juni 2005

VERSTAND KOMT MET DE JAREN

Eindrapportage project

SCHIJNDEL OUDERENPROOF!

Inhoudsopgave

Voorwoord	5
Inleiding	6
Hoofdstuk 1 Ontwikkeling van het project "Schijndel Ouderenproof!"	7
Hoofdstuk 2 De aanbevelingen vanuit het project "Schijndel Ouderenproof!"	12
Inleiding	12
Aanbevelingen	12
2.1 De zorg, welzijn en dienstverlening toegankelijker maken en dichterbij de burger brengen	12
2.2 Informatie, communicatie en voorlichting	20
2.3 Verkeer en vervoer	22
2.4 Fysieke en sociale veiligheid	24
2.5 Wonen in Schijndel	25
Hoofdstuk 3 Draagvlakonderzoek	28
3.1 Doelstelling	28
3.2 Opzet/werkwijze	28
3.3 Resultaten	29
Hoofdstuk 4 Het vervolgtraject	35

Voorwoord

Men zegt wel eens "Het verstand komt met de jaren", maar mogelijk is het beter om te zeggen "Wijsheid en ervaring komen met de jaren". Het aantal ouderen neemt sterk toe en bovendien wordt de gemiddelde leeftijd ook steeds hoger; dubbele vergrijzing noemt men dat. En als het waar is dat wijsheid en ervaring met de jaren komen, dan is het dus duidelijk dat we deze eens laten spreken over wat er moet gebeuren in Schijndel: de ouderen vanaf 55 jaar zullen in deze eindrapportage van "Schijndel Ouderenproof!" laten weten wat er in onze bruisende gemeente zoal kan en moet veranderen om op een mooie, gezonde en prettige manier te kunnen leven. Een bruisende gemeente, waar ouderen een duidelijke plek krijgen en naar tevredenheid kunnen wonen. Een mooie gemeente, waar waardering en respect voor de ouderen blijkt uit het beleid van het gemeentebestuur en van de instellingen, die zich op een of andere manier inspannen voor wonen, welzijn, zorg en dienstverlening.

De ouder wordende mensen hebben natuurlijk heel veel ervaring en kennis opgedaan. Velen willen die ook op latere leeftijd nog inzetten door zich dienstbaar op te stellen voor de samenleving. Wil de samenleving daar gebruik van maken dan zal ervoor gezorgd moeten worden dat de ouderen ook de mogelijkheid blijven hebben om bijvoorbeeld in de vorm van vrijwilligerswerk zijn of haar diensten te kunnen blijven aanbieden. Dat betekent dat de samenleving de zorg voor de oudere moet blijven garanderen en moet zorgen dat men gezond en wel actief kan blijven.

Het is dan ook voor de hand liggend dat de gemeenteraad in zijn vergadering van 3 maart 2003 heeft besloten (onder voorwaarde dat de betrokkenen een belangrijke rol zullen spelen) tot uitvoering van het ouderenproofproject. Met ondersteuning van de Provincie Noord-Brabant is thans het project "Schijndel Ouderenproof!" uitgevoerd. De gemeente, de provincie Noord-Brabant en de Stichting MIXX hebben financiën beschikbaar gesteld om een onafhankelijk project te kunnen uitvoeren.

De provincie Noord-Brabant kent het project "Vitaal Grijs", dat het best is te omschrijven als een omslag in het denken, doen en handelen van overheid, organisaties en instellingen op het terrein van ouderenbeleid. Het project heeft ten doel om de participatie van ouderen in het ontwikkelen van beleid te bevorderen om zodoende de zelfredzaamheid te verhogen. Van groot belang is dat de aanwezige kennis en ervaring van ouderen maatschappelijk wordt benut.

Het project "Schijndel Ouderenproof!" is een bottom-up-project, een project van, voor en door de ouderen zelf. Dat wil zeggen dat nu eens niet van hogerhand gezegd wordt wat er moet gebeuren. Ouderen vanaf 55 jaar komen zelf aan het woord. Zij kunnen aangeven wat op de terreinen van wonen, welzijn, dienstverlening en zorg voor hen moet gebeuren.

Velen in Schijndel zijn met dit project aan de slag geweest. Gemeente, ouderenbonden en Stichting Welzijn Ouderen Schijndel (S.W.O.S.) moeten hier vermeld worden, omdat door hun inspanning in Schijndel het project kon worden uitgevoerd. Maar bovenal gaat de waardering uit naar een grote groep vrijwilligers die hun tijd, ervaring en kennis hebben ingezet om dit project te doen slagen. Op deze plaats hoort dan ook zeker een woord van dank voor deze inzet van deze 55-plussers, die regelmatig in themagroepen bijeen zijn gekomen en de aanbevelingen hebben geleverd, op basis waarvan dit eindrapport is samengesteld!

De projectleiding,
J.F.A.A.M. Heijnen,
Projectleider.

A.J. van Drunen,
Projectsecretaris.

Inleiding

Het project "Vitaal Grijs" van de provincie Noord-Brabant kent een uitwerking in projecten op gemeenteniveau onder de titel "Is uw gemeente ouderenproof?". In meerdere gemeenten in Noord-Brabant is dit project reeds uitgevoerd. De provincie financiert een dergelijk project, onder de voorwaarde dat ook de betreffende gemeente een zelfde bedrag wil subsidiëren. In Schijndel werd reeds langere tijd nagedacht over preventieve gezondheidsprojecten voor ouderen. In het overleg met de vier afdelingen van de Katholieke Bond van Ouderen (KBO's), de Stichting Actieve Senioren Project (ASP) met de wethouder van Welzijn en de S.W.O.S. is daarover gesproken. Duidelijk werd echter dat er eerst een grote lijn uitgezet zou moeten worden en het project "Is uw gemeente ouderenproof?" leek daarvoor een goed instrument. De Gemeenteraad heeft dan ook in zijn vergadering van 3 maart 2003 besloten de nota Ouderenbeleid vast te stellen en voor het project Ouderenproof een krediet beschikbaar te stellen. De provincie Noord-Brabant kwam haar belofte met betrekking tot financiering na en er kon gestart worden met een project "Schijndel Ouderenproof!". In de loop van het project werd nog een extra subsidie verworven van de Stichting Mixx. Er werd een onafhankelijk projectleider aangezocht en in overleg met hem werd een projectstructuur ontwikkeld.

Het project kent een duidelijk uitgangspunt: (aankomende) ouderen mogen zelf aangeven welke behoeften en verwachtingen er leven. Deze "bottom-up-strategie" is in het project "Schijndel Ouderenproof!" van meet af aan duidelijk uitgangspunt geweest. Het had ook consequenties voor de projectleiding. De projectleiding heeft zich niet gemengd in de inhoudelijke gesprekken van de themagroepen. Zij moesten zelf de inhoud van de aanbevelingen vaststellen. De projectleiding heeft alleen gestuurd op het proces.

Er zijn themagroepen gevormd, die een dwarsdoorsnede van de bevolking weergeven. Er zijn geen mensen op titel, opleiding of welk criterium dan ook aangezocht. Na de startconferenties hebben inwoners in Schijndel zichzelf aangemeld om deel te nemen aan het project. Er waren slechts twee voorwaarden: woonachtig zijn in Schijndel en de leeftijd van 55 jaar hebben bereikt. Deze voorwaarden golden ook voor de mensen die door de themagroepsleden zijn geïnterviewd, en voor de geënquêteerden in het later uitgevoerde draagvlakonderzoek. Dit laatste moet gezien worden als een controle op het eigen werk. De vraag, die in het onderzoek centraal staat, is: "Zijn (aankomende) ouderen in Schijndel het eens met deze aanbevelingen? Zijn dit daadwerkelijk de vragen, wensen en behoeften van de ouderen in Schijndel om op een zo gezond mogelijke en prettige manier hier ouder te kunnen worden?"

De projectleiding heeft inhoudelijk niets afgedaan aan datgene wat de themagroepen in hun eindrapportage hebben opgenomen.

In dit eindverslag van het Project "Schijndel Ouderenproof!" kunt u lezen hoe het hele proces is verlopen, vanaf de start van het project tot aan de eindrapportage (hoofdstuk 1).

In hoofdstuk 2 zijn de aanbevelingen, die uit het werk van de themagroepen zijn ontstaan, weergegeven. De eindverslagen van de themagroepen zijn in het bijlagenboek opgenomen. In dit hoofdstuk kunt u lezen welke aanbevelingen deze themagroepen doen en welke prioriteiten er door ouderen aan deze aanbevelingen worden gegeven.

Hoofdstuk 3 geeft de opzet weer van het draagvlakonderzoek en de resultaten van dit onderzoek. Er is niet gestreefd naar een uitgebreid sterk wetenschappelijk onderzoek, maar gekeken is naar een wijze om een antwoord te krijgen op de vragen die hierboven zijn geformuleerd.

Hoofdstuk 4 geeft aan op welke wijze het project denkt dat in de toekomst verder gewerkt moet worden met deze aanbevelingen.

In een aantal bijlagen, verzameld in het bijlagenboek, worden de voor het project relevante stukken weergegeven.

Hoofdstuk 1

Ontwikkeling van het project "Schijndel Oudereproof!"

Reeds in maart 2001 (getuige de agenda van het overleg tussen de afdelingen van de KBO, de Stichting ASP, de S.W.O.S. en de wethouder met de portefeuille welzijn -het ouderenoverleg- d.d. 18 maart 2001) is voor het eerst gesproken over deelname aan "Vitaal Grijs" van de provincie Noord-Brabant en met name aan het project "Is uw gemeente ouderenproof?".

Op 16 september 2002 vond een gesprek plaats in dezelfde samenstelling, waarbij naar aanleiding van een project "Generatieanalyse" van het Samenwerkingsverband Wonen, Welzijn, Zorg en Inkomensondersteuning (WWZI) getracht is " gelden te genereren voor een kwalitatief onderzoek naar behoeften en wensen van de huidige en toekomstige generatie ouderen en chronisch zieken m.b.t. wonen, welzijn, zorg en inkomensondersteuning....." (verslag d.d. 16 september 2002 van het ouderenoverleg).

Op 15 maart 2003 heeft de gemeenteraad van Schijndel groen licht gegeven voor een project Ouderenproof, onder een aantal condities. Bij de bespreking van de Nota Ouderenbeleid Gemeente Schijndel 2003 "Oud en wijs genoeg" heeft de gemeenteraad aangegeven een bedrag van €10.000,- vrij te maken voor het project, mits de ouderenbonden en de Stichting ASP participeren in het project en de S.W.O.S. een belangrijke bijdrage aan het project levert. Bij brief van 18 maart 2003 aan het College van Burgemeester en Wethouders stellen de ouderenbonden: "De afdelingsbesturen van de K.B.O. zijn derhalve van mening dat deelname aan dit project slechts mogelijk is wanneer aan de volgende voorwaarden kan worden voldaan:

1. Professionele lokale coördinatie.
2. Interactieve participatie bij planning en invulling.
3. De afdelingen bepalen in overleg met coördinator en overige betrokkenen zèlf de grenzen van hun inbrengmogelijkheden."

In het ouderenoverleg d.d. 15 september 2003 wordt het voorstel nader besproken. Op 8 december 2003 besluiten de KBO's tot deelname.

"De vergadering ziet deelname aan het project als het fundament onder toekomstig ouderenbeleid, echter op voorwaarde dat ook de gemeente de werkelijke intentie heeft te participeren en de uitkomsten van deze ervaringsgerichte aanpak tot zich te nemen." (Citaat uit het verslag van de vergadering van 8 december 2003.)

In dit overleg is reeds sprake van de mogelijkheid een onafhankelijk projectleider aan te trekken. Dhr. J.F.A.A.M. Heijnen, die bekend is met ouderenbeleid vanuit zijn vroegere werk bij de GGD Hart voor Brabant, wordt bereid gevonden als projectleider op te treden.

Op 26 februari 2004 volgt een eerste gesprek tussen de wethouder, de beoogd projectleider en de ambtenaar welzijn/volksgezondheid. In dit overleg worden de afspraken rond het project "Schijndel Ouderenproof!" doorgenomen. De projectleider geeft daarbij aan behoefte te hebben aan:

- een projectsecretaris, om zodoende een directe gesprekspartner te hebben en
- een zo plat mogelijke organisatie.

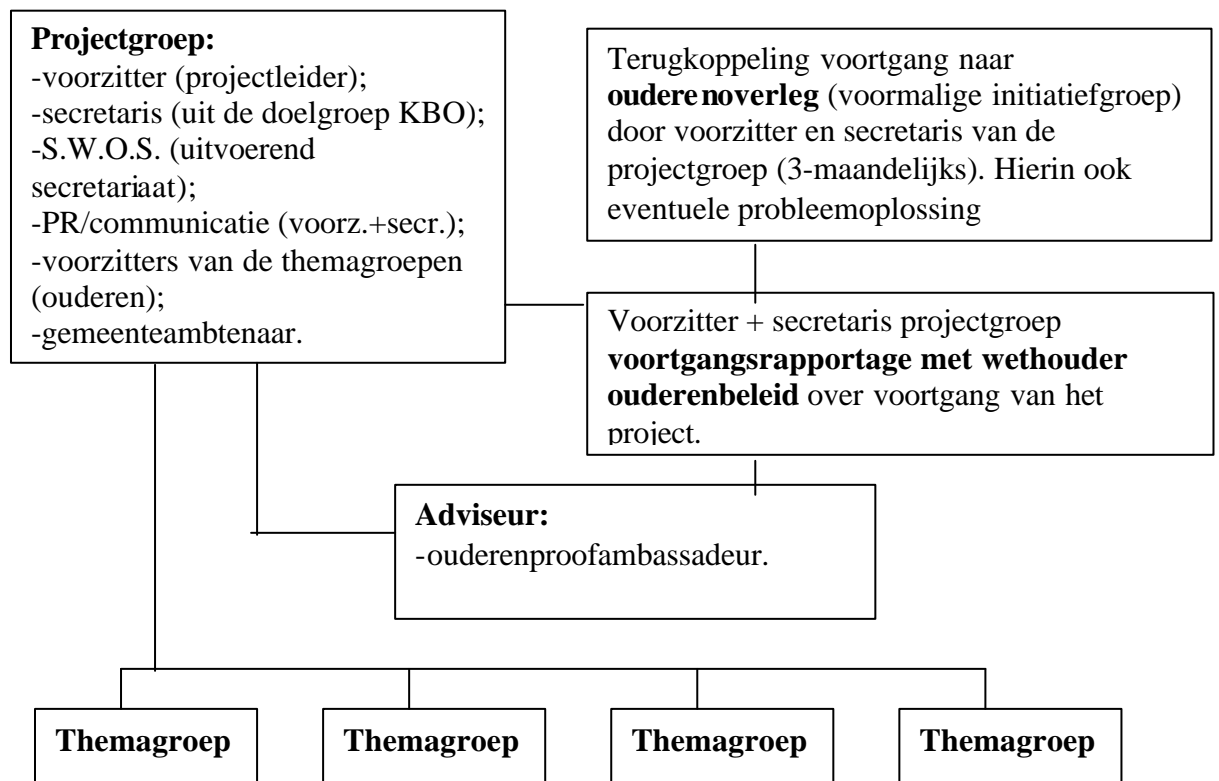
Er worden duidelijke werkafspraken gemaakt en de projectleider krijgt de opdracht om een projectsecretaris te zoeken en een voorstel voor een projectstructuur te ontwikkelen.

Dhr. A.J. van Drunen, die goede connecties heeft met de KBO en bekend is met de S.W.O.S., is bereid om als projectsecretaris samen met de projectleider de projectleiding op zich te nemen. Over verantwoordelijkheden worden duidelijke afspraken gemaakt:

- De projectsecretaris vervangt de projectleider bij diens afwezigheid.

- Voor perscontacten blijft de projectleiding eindverantwoordelijk.
- De projectleider legt (ondersteund door de projectsecretaris) verantwoording af aan de wethouder en de voortgang van het project wordt een vast agendapunt in het “ouderenoverleg”.
- De themagroepen werken onder eigen verantwoordelijkheid. De projectleiding houdt zich buiten de inhoudelijke overleggen van de themagroepen. Wel kunnen projectleider en -secretaris door een themagroep worden uitgenodigd voor ondersteuning en advies.
- Elke themagroep krijgt een voorzitter en secretaris, die verantwoordelijk zijn voor het werk van de themagroep.

De projectleiding en de wethouder komen de volgende projectstructuur overeen:

Voordat de projectgroep geïnstalleerd kan worden moeten mensen worden aangezocht. Het eerste werk wordt dan ook verzet door een initiatiefgroep. Hierin zijn vertegenwoordigd de vier afdelingen van de KBO, de Stichting ASP, de S.W.O.S. en de gemeente. Deze initiatiefgroep benoemt een werkgroep om een aantal zaken ter hand te nemen. Deze werkgroep staat onder leiding van de projectleider, die wordt bijgestaan door de projectsecretaris. Deze werkgroep formuleert een convenant en zoekt daartoe ook de essentiële convenantpartners. De convenantpartners geven hun medewerking aan het project en zeggen toe na het project bij nieuw te vormen beleid en herziening van bestaand beleid terdege rekening te houden met de uitkomsten en aanbevelingen van het project. Het convenant is opgenomen in bijlage 1.1.(zie voor alle bijlagen het Bijlagenboek). Het convenant wordt in eerste instantie met de partners individueel doorgesproken en ondertekend op 3 juni 2004 in aanwezigheid van de gedeputeerde van de provincie, dhr. R. Augusteijn. Daarnaast bereidt deze werkgroep twee startconferenties voor, waarmee de ouderen in Schijndel de kans krijgen om deel te nemen aan het project. De PR is van essentieel belang voor het project. Daarin wordt de werkgroep ondersteund door de afdeling communicatie van

de gemeente Schijndel. Tenslotte zal deze werkgroep aansluiting zoeken bij een ander project dat in Schijndel inmiddels reeds enige tijd van start is gegaan, namelijk het project "Wonen, met zorg en welzijn" zoals het W.W.Z.I. in Schijndel is ontwikkeld.

De startconferenties worden voorbereid en uitgevoerd op 8 en 9 juni 2004 respectievelijk in de grote aula van het Eldecollege en in het sociaal cultureel centrum De Vink te Schijndel. De uitnodigingsbrief, de agenda en het verslag van de startconferenties zijn opgenomen in bijlage 1.2.

Voor de PR van deze startconferenties is gebruik gemaakt van de ondersteuning van de afdeling communicatie van de gemeente Schijndel. Er zijn affiches gemaakt en verspreid, diverse interviews gegeven en gesprekken gevoerd voor de Lokale Omroep Schijndel (LOS)-radio en -televisie en artikelen gepubliceerd in het Schijndels Weekblad. Ook de regionale pers is benaderd. Via publicaties van de KBO's en de Stichting ASP en "Klavertje Vier" is aandacht geschonken aan het project en aan de startconferenties.

Tijdens deze startconferenties konden de deelnemers aan de conferenties zich opgeven voor één of meer themagroepen. Men had de keuze uit de themagroepen Wonen, Zorg, Welzijn en Dienstverlening. In totaal waren er ca. 300 Schijndelse burgers op de startconferenties aanwezig. Ongeveer 40 mensen hebben zich opgegeven voor één van de themagroepen. In bijlage 1.3 zijn de deelnemerslijsten van deze themagroepen opgenomen.

De projectleiding heeft contact gezocht met het project "Wonen, met zorg en welzijn" van het Samenwerkingsverband WWZI. Bedoeling hiervan was afstemming van de twee projecten op elkaar, zodat deze uiteindelijk parallel lopen en elkaar kunnen versterken. Er is overeengekomen dat de WWZI in de ophanden zijnde intentieverklaring, waarin de samenwerkende instellingen onderling afspraken maken, het project "Schijndel Ouderenproof!" zal vermelden. De WWZI geeft daarbij aan met de uitkomsten van "Schijndel Ouderenproof!" in toekomstig nieuw beleid en eventueel aan te passen beleid rekening te zullen houden. Op 22 juli 2004 is deze intentieverklaring ondertekend in de aanwezigheid van de projectleiding van "Schijndel Ouderenproof!".

Na de formatie van de themagroepen heeft de voorbereidingsgroep een studieavond georganiseerd voor alle leden van de themagroepen. Deze is gehouden op 5 juli 2004. De agenda van deze studieavond en het verslag ervan zijn opgenomen in bijlage 1.4. Doelstelling van deze avond was:

- samenstelling van de themagroepen,
- leden van de themagroepen maken kennis met elkaar,
- zicht krijgen op wat men van de projectleiding kan verwachten,
- zicht krijgen op wat van de themagroepen wordt verwacht,
- toelichting op een handreiking.

De projectleiding had ten behoeve van het aanstellen van voorzitters en secretarissen van de themagroepen enig voorwerk verricht en een aantal mensen gepolst naar hun bereidheid taken op zich te nemen. Daardoor waren er voorstellen voor deze functies, maar de themagroepen zelf konden daar hun zegje nog over doen.

Ter ondersteuning van het werk van de themagroepen zijn er door de provincie in het kader van "Vitaal grijs" drie boekjes uitgegeven:

- "Aanpak" geeft de organisatorische handreiking om het project ten uitvoer te brengen,

- "Thema's" geeft de voorzitters een helpende hand bij het vorm geven van een gestructureerde en geanimeerde discussie,
- "Verankering" geeft een aantal aanbevelingen om te komen tot verankering van de resultaten van ouderenproof, zowel inhoudelijk als naar het proces.

Natuurlijk is in deze fase het boekje "Thema's" het meest relevant voor de themagroepen. De projectleiding heeft, mede met behulp van de bestaande boekjes van "Vitaal Grijs" een handreiking geschreven voor de leden van de themagroepen. De handreiking is opgenomen in bijlage 1.5.

Op 19 juli 2004 werd de voorbereidingsgroep, die de startconferenties heeft voorbereid, opgeheven. De taken van deze groep werden overgeheveld naar de projectgroep die na de studieavond van 5 juli 2004 werd geïnstalleerd, conform het organogram. De projectgroep bestaat uit: de projectleider (tevens voorzitter van de projectgroep), de projectsecretaris, vertegenwoordiger van de S.W.O.S. (tevens verantwoordelijk voor de verslaglegging van de vergaderingen), de ambtenaar Welzijn (met name vanwege de facilitering door de gemeente en de financiële kant van het project), de voorzitters van de themagroepen en de provinciaal ambassadeur van "Vitaal Grijs" als adviseur.

Voor de voorzitters en de secretarissen is door Vitaal Grijs een studiedag georganiseerd, uitgevoerd door Stavoor. Deze studiedag werd gehouden in het conferentieoord de Spreeuwel in Westelbeers op 25 augustus 2004. Na een kennismakingsronde onderling werd met name getraind in het voorzitten van een themagroepvergadering, met als doelstelling de deelnemers aan de vergadering zoveel mogelijk te stimuleren.

De themagroepen konden aan het werk! In onderstaand schema is weergegeven hoe vaak de themagroepen bijeen zijn geweest en hoeveel personen zij in hun werk hebben benaderd om informatie bij elkaar te krijgen.

Themagroep	Benaderde personen	Aantal bijeenkomsten
Wonen	100	7
Welzijn	100	6
Zorg	200	8
Dienstverlening	70	7
Totaal	470	

In de loop van de werkzaamheden van de themagroepen is de projectgroep regelmatig bijeen geweest. Voornaamste doelstellingen van de projectgroepvergaderingen waren:

- Onderlinge uitwisseling van ervaringen en problemen in de verschillende themagroepen. Met name werd hierbij gekeken naar mogelijke overlappingsen, maar ook werden aan elkaar suggesties gedaan over de wijze van aanpak van het werk in de themagroepen.
- Bijhouden van de stand van zaken bij de verschillende themagroepen.
- Aansturing op het proces door de projectleiding.
- Voorbereiding van activiteiten ter ondersteuning van de themagroepen.

Een belangrijke extra activiteit was de organisatie van een studiemiddag voor alle themagroepsleden op 8 december 2004. Met name werd deze studiemiddag georganiseerd om de themagroepsleden te informeren over nieuwe ontwikkelingen in het zorgstelsel, met name de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) en de ontwikkelingen met betrekking tot en de afstemming met het project "Wonen, met zorg en welzijn". Programma en verslag van deze studiemiddag zijn opgenomen in bijlage 1.6.

In de loop van het project heeft de projectleiding regelmatig verslag gedaan aan de wethouder en aan het ouderenoverleg tussen de afdelingen van de KBO, de Stichting ASP, de S.W.O.S. en de wethouder welzijn.

In de overleggen met de wethouder werd niet alleen verslag gedaan van de stand van zaken van het project, maar werd tevens vooruit gekeken naar de verdere ontwikkelingen en werden voorstellen daaromtrent ontwikkeld.

Eén van de aanbevelingen van de themagroep Wonen is het houden van een onderzoek naar de woonwensen van ouderen. In feite had deze themagroep graag dit onderzoek zelf uitgevoerd. In overleg met de projectleiding heeft men er van afgezien om dit tijdens het project uit te voeren. De themagroep heeft wel een woonwensenonderzoek in haar aanbevelingen opgenomen. In het hierboven genoemd overleg is het idee geboren om een "draagvlakonderzoek" te houden. Bedoeling daarvan is om na te gaan of ouderen in de gemeente de aanbevelingen ook onderschrijven. De projectgroep heeft een werkgroep "Draagvlakonderzoek" ingesteld, onder leiding van de projectleider. In hoofdstuk 3 wordt dit thema verder uitgewerkt en worden de resultaten van dit onderzoek weergegeven.

Tijdens de uitvoering van het project hebben alle vier de themagroepen een interview afgegeven aan het Schijndels Weekblad, waarin het verloop en de stand van zaken werden weergegeven om zodoende de Schijndelse bevolking op de hoogte te stellen van de vorderingen van het project. De interviews werden in samenwerking met de projectleiding voorbereid.

Vanuit de projectgroep is een werkgroep samengesteld om de slotconferentie van het project voor te bereiden. De agenda van de slotconferentie is opgenomen in bijlage 1.7.

Hoofdstuk 2.

De aanbevelingen vanuit het project "Schijndel Ouderenproof!"

Inleiding

De burger heeft gesproken en zijn wensen kenbaar gemaakt! Wensen om op een prettige en gezonde manier oud te worden in de eigen omgeving, in Schijndel. De aanbevelingen, die hieruit voortvloeien worden gepresenteerd in dit hoofdstuk. Het zijn aanbevelingen die door de burgers zelf zijn geformuleerd en dat betekent dus dat de projectleiding deze aanbevelingen ook zo heeft opgenomen in dit eindverslag. Het zou de (leden van de) themagroepen tekort doen als de projectleiding of iemand anders aan deze aanbevelingen veranderingen zou aanbrengen. De uitvoering van deze aanbevelingen is een volgende fase, een ander hoofdstuk! Het is belangrijk dat de convenantpartners en beleidsmakers goed kijken naar deze aanbevelingen en daar waar zaken mogelijk niet realiseerbaar zijn zich goed beseffen dat er dan iets valt uit te leggen aan de burger, die gesproken heeft en een wens op tafel heeft gelegd. In die zin hebben alle aanbevelingen hun waarde en beleidsrelevantie! In vijf paragrafen zijn alle aanbevelingen van de verschillende themagroepen samengevat. Elke paragraaf start met een schema, waarin duidelijk wordt op welke uitspraken van de themagroepen de aanbevelingen zijn gebaseerd. De nummering van deze uitspraken (in de laatste vier kolommen van deze schema's) verwijst naar de nummering van de aanbevelingen zoals die zijn gegeven in de eindrapportages van de themagroepen. Deze eindrapportages zijn te vinden in de bijlagen Wonen (2.1), Zorg (2.2), Dienstverlening (2.3) en Welzijn (2.4). In deze bijlagen is doorgaans ook weergegeven op welke wijze en met welke doelstelling aan deze aanbevelingen gewerkt kan worden en door wie en met welke prioriteit. De aanbevelingen zelf staan vet afgedrukt.

Aanbevelingen

2.1 De zorg, welzijn en dienstverlening toegankelijker maken en dichterbij de burger brengen

Subparagraaf	Titel subparagraaf	Paragraaf in de eindrapportage van de themagroepen			
		Wonen	Zorg	Dienstverlening	Welzijn
2.1.1.	Overheid algemeen		1.1.a,b		
2.1.2.	Gemeente Schijndel als regisseur		1.2.a	1g,	
2.1.3.	Woonservicezones		3a	1e,f	
2.1.4.	Verzorging en verpleging		4.1.a		
2.1.5.	Wegwijs		2.1.a,b	1c,d,e	
2.1.6.	Mantelzorg		4.2.a,b	5a	
2.1.7.	Eerstelijnszorg		4.3.a,b 4.6.a,b,c, d,e 4.7.a,b	4a,b	14
2.1.8.	Maaltijdvoorziening		4.5.a,b		
2.1.9.	Geestelijke zorgverlening		4.8.1.a 4.8.2.a,b 4.8.3.a		4

			4.8.4.a		
2.1.10.	Sociale alarmering		4.8.5.a		
Subparagraaf	Titel subparagraaf	Paragraaf in de eindrapportage van de themagroepen			
		Wonen	Zorg	Dienstverlening	Welzijn
2.1.11.	Vrijwilligerswerk			5c, f, e 9a, b	10
2.1.12.	Welzijnswerk			5b, 9b	
2.1.13.	Indicering		5a, b, c, d, e, f. 3b		

2.1.1 Overheid algemeen

De zorgverlening in Nederland kent een omslachtige en daardoor voor de burger ondoorzichtige en bureaucratiebevorderende regelgeving. Dit gecombineerd met het grote aantal zorginstellingen, elk weer met eigen specifieke regelgeving en vaak gebrekkige onderlinge samenwerking, maakt het voor de zorgbehovende burger erg moeilijk om de juiste weg te vinden in zorgland.

De procedures bij de aanvraag voor zorg en dienstverlening zijn te vereenvoudigen. De besparingen, die daarbij ontstaan kunnen besteed worden aan directe zorgverlening. Daarbij de betrokkenheid van de eerstelijns zorgverleners intensiveren.

Dit moet ten goede komen aan alle burgers en dus ook aan alle zorgbehoeftigen. De overheid zou hierin het voortouw moeten nemen in samenwerking met zorginstellingen, indicatie-instellingen en zorgverzekeraars.

2.1.2 Gemeente Schijndel als regisseur

In het kader van de WMO krijgt de gemeente de regierol over zorg, welzijn en dienstverlening toebedeeld. In dat kader is het voor de gemeente mogelijk invloed uit te oefenen op de samenwerking onderling en op regels en richtlijnen.

De regelgeving zoveel mogelijk beperken en een soepele samenwerking tussen de zorgverleners bevorderen door in de regiefunctie te werken met richtlijnen in plaats van regelgeving.

De Gemeente en zorginstellingen zouden meer gebruik moeten maken van het dienstenpakket van de GGD Hart voor Brabant, zowel op het gebied van de preventieve gezondheidszorg in de vorm van voorlichting en preventietrajecten als op het terrein van statistische kennis betreffende gezondheid, welzijn en wonen van de Schijndelse bevolking.

2.1.3 Woonservicezones

Er zijn drie woonservicezones gepland. Elke zone kent een steunpunt. Eén van de drie geplande woonservicesteunpunten, Barbara, is bedoeld voor Schijndel Zuid, Wijbosch, Hoevenbraak en Hulzebraak. Deze locatie is voor veel ouderen, woonachtig in de laatstgenoemde wijken, moeilijk te bereiken door de fysieke afstand en de infrastructurele situering van Barbara. Dit vormt voor ouderen een niet te onderschatten barrière.

Aanbevolen wordt Barbara te bestemmen voor het Wijbosch en het zuidelijk buitengebied en een vierde woonservicesteunpunt te ontwikkelen in de Hoogakkers of de omgeving van de Hoogakkers.

2.1.4 Verzorging en verpleging

Er zijn grote emotionele (men moet Schijndel uit) en praktische (bezoek, afstand) bezwaren tegen opname van Schijndelaren in een verzorgings- of verpleegtehuis buiten Schijndel.

Daarom wordt sterk aanbevolen zorg te dragen dat zowel nu als in de toekomst voldoende plaatsingsmogelijkheden binnen Schijndel aanwezig zijn, zodat inwoners die in aanmerking komen voor een plaats in een verzorgings- of verpleegtehuis niet behoeven uit te wijken naar andere gemeenten.

2.1.5 WegWijs

Wij prijzen ons in Schijndel gelukkig met "Loket WegWijs", zijnde een stap in de goede richting. WegWijs helpt de burger een weg zoeken in de doolhof van zorgland, dienstverlening en welzijn. Er is duidelijk behoefte aan één centraal loket voor alle vragen. De lijn van vragende burger naar hulp dient zo kort mogelijk te zijn. Een belemmering om gebruik te maken van Loket WegWijs, vindt thans zijn oorzaak in de plaats waar WegWijs nu is gehuisvest, namelijk het gemeentehuis.

Gemeente en instellingen moeten WegWijs optimaliseren naar inhoud en uitvoering en er voor zorgen dat voldoende middelen aanwezig zijn om dit in de toekomst te garanderen. Dit houdt tevens in dat in de te ontwikkelen woonservicezones een wekelijks spreekuur van WegWijs gerealiseerd wordt.

Vanzelfsprekend dient er voldoende parkeergelegenheid voor gehandicapten dicht bij de ingang van WegWijs te zijn.

2.1.6 Mantelzorg

Mantelzorgers zijn mensen waar de maatschappij zuinig op moet zijn. De belasting van de mantelzorger is vaak erg groot en deze zal groter worden door de invoering van de WMO. De emotionele belasting, het onervaren zijn in de zorgverlening en de zwaarte van deze taak drukt bij mantelzorgers meestal boven op het eigen dagelijkse werk.

Het verdient aanbeveling de mantelzorgers structureel goed te begeleiden door middel van scholing en ondersteuning. Stimulerende maatregelen door de gemeentelijke overheid zijn nodig, onder andere door een ruimer budget beschikbaar te stellen voor hulp aan en ondersteuning van mantelzorgers. Denk hierbij ook aan de "vervangingspool" vanuit het vrijwilligerswerk en de mogelijkheid tot een sabbatikaal weekje.

In Schijndel coördineert het Steunpunt Mantelzorg de werkzaamheden. Het steunpunt is slechts bezet door één persoon, waardoor bij ziekte en/of vakantie de coördinatie wegvalt.

Aanbevolen wordt dan ook om een vervangingsregeling bij afwezigheid van de steunpuntcoördinator in te stellen. Mogelijk dat de wijkverpleegkundige daarbij een rol kan spelen.

2.1.7 Eerstelijnszorg

2.1.7.1 Thuiszorg

De kwaliteit, maar ook de beschikbare menskracht voor daadwerkelijke zorg heeft veel te lijden onder regelgeving en bureaucratie. Vooral de persoonlijke verzorging, ouder worden heeft nu eenmaal een lager levenstempo tot gevolg, ondervindt hiervan de nadelen.

Aanbevolen wordt binnen de thuiszorg het strakke werkrooster te vervangen door richtlijnen teneinde de zorgverlener meer flexibiliteit in tijdbesteding te geven. Daarbij dienen er duidelijke afspraken met de cliënt gemaakt te worden over (een vast) tijdstip van hulp/behandeling door zoveel mogelijk dezelfde vertrouwde dienstverlener. Als de W.M.O. straks in werking treedt zal gekeken moeten worden of er zou meer geld voor de thuiszorg beschikbaar kan komen, zodat meer personeel kan worden aangetrokken, waardoor meer tijd, meer persoonlijke benadering en meer belangstelling voor cliënten mogelijk wordt.

Ten aanzien van terminale zorg zijn er twijfels over kwaliteit en coördinatie.

Aanbevolen wordt daarom om in voorkomende gevallen de kennis van de terminale zorg bij de zorgverleners zeker te stellen door scholing en begeleiding.

2.1.7.2 Huisartsen, tandartsen, apotheek

De dienstverlening van de huisarts is in de loop der jaren veranderd van een 24-uursdienst gedurende 7 dagen per week naar een normale werkdag van 8 uur gedurende 5 dagen per week. De huisarts is thans veel minder (snel) beschikbaar voor de patiënt.

Wij stellen daarom voor om de ontwikkeling van reeds gestarte samenwerking van huisartsen in zogenaamde HOEDconstructies (huisartsen onder een dak) sterk te stimuleren. In belang van het creëren van korte communicatielijnen zouden deze HOEDconstructies uitgebreid kunnen worden met (een dependance van) een apotheek, de zogenaamde AHOEDconstructie (apotheek en huisartsen onder een dak).

Vermindering van het aantal huis- en tandartsen kan leiden tot een tekort, waardoor de situatie kan ontstaan dat niet elke Schijndelaar een eigen huis- of tandarts heeft.

Aanbevolen wordt dan ook om de vinger aan de pols te houden met betrekking tot het aantal huis- en tandartsen in Schijndel en, indien gewenst of noodzakelijk, de vestigingsvoorwaarden aantrekkelijk te maken.

Uit gesprekken met ouderen is gebleken dat er ontevredenheid bestaat over het functioneren van de apotheek. De ontevredenheid betreft vooral wachttijden, privacy, verstrekking van alternatieve (goedkopere) medicijnen en bijbehorende informatie.

Aanbevolen wordt om in de apotheek een klantvriendelijker werkwijze te creëren door gescheiden loketten voor afhaalrecepten en andere diensten. Afstemming door de apotheker met huisarts en specialist over alternatieve goedkopere medicijnen. Ingeval van keuzemogelijkheid, goede voorlichting te verstrekken betreffende de voor- en nadelen.

2.1.7.3 Huisartsenpost

Een groot manco van de huisartsenpost is de toegankelijkheid tot de medische gegevens van de patiënt. Men kan en mag niet veronderstellen dat ouderen in een stresssituatie direct kunnen uitleggen wat er aan de hand is. Zij hebben dikwijls moeite met de juiste benaming van gebruikte medicijnen.

Het verdient aanbeveling een systeem te ontwikkelen waarbij relevante patiëntgegevens zoals bijvoorbeeld de in gebruik zijnde medicijnen, chronische ziekten etc. direct tijdens de melding bij de huisartsenpost beschikbaar zijn. Het zal duidelijk zijn dat hierbij de privacy van de patiënt zo goed mogelijk beschermd moet zijn.

Het nog niet optimaal functioneren van de huisartsenpost wordt mede veroorzaakt door onnodig gebruik, zoals voor niet spoedeisende hulp, hoewel de huisartsenpost daarvoor juist wel bedoeld is.

Het is daarom van belang voortdurend te benadrukken waarvoor de huisartsenpost is bedoeld. Daarbij zij verwezen naar hetgeen gesteld wordt in paragraaf 2 over informatie en voorlichting met betrekking tot de huisartsenpost.

2.1.7.4 Consultatiebureau

"De ouderdom komt met gebreken." Om deze vroegtijdig te onderkennen zouden ouderen op gezette tijden gebruik moeten kunnen maken van de mogelijkheid van een preventief onderzoek.

Er zou een "ouderenconsultatiebureau" moeten ontstaan, waarbij de preventieve jeugdgezondheidszorg als voorbeeld kan dienen.

2.1.7.5 Maatschappelijk werk

In tal van publicaties wordt gesproken over gebrek aan zorg en zelden of nooit wordt gesproken over de ware en allereerste oorzaak: gebrek aan geld. Hierdoor komen de verzorgenden steeds meer in een kwalijk daglicht te staan. Biedt de toekomstige WMO hier uitkomst? Zou hierdoor meer geld ingezet kunnen worden die nodig zijn om ambulante hulp adequaat te kunnen verlenen?

De lokale overheid dient het maatschappelijk werk van voldoende financiële middelen te voorzien om haar werk naar behoren te kunnen uitvoeren.

2.1.8 Maaltijdvoorziening

Uit gesprekken is gebleken dat men in het algemeen zeer tevreden is over deze dienstverlening aan huis, verzorgd door de S.W.O.S. Er zijn momenteel eetpunten gerealiseerd in het verzorgingshuis en het verpleegtehuis. Een rem op deelname wordt mogelijk deels veroorzaakt door onbekendheid en deels doordat beide gelegenheden zijn verbonden aan zorginstellingen. Dit laatste schept voor velen de emotionele drempel van de associatie dat men tot de doelgroep van de zorginstelling behoort.

Aanbevolen wordt dan ook om meer bekendheid te geven aan het bestaan van de mogelijkheid van de eetpunten en voor wie ze bestemd zijn. Tevens wordt aanbevolen om de restaurants (eetpunten) in de toekomst los te maken van de zorginstellingen en bijvoorbeeld te verzelfstandigen in de op te richten woonservicezones.

2.1.9 Geestelijke zorgverlening

2.1.9.1 Eenzaamheid en angstgevoelens.

Ouderen krijgen vaak te maken met eenzaamheid door het wegvallen van de partner of andere leeftijdgenoten. Daarnaast zijn er ook, vaak moeilijk te omschrijven, angstgevoelens die het geestelijk welzijn ondermijnen en eenzaamheid doen toenemen. Dit zijn de grootste knelpunten binnen de geestelijke gezondheidszorg. Het is belangrijk dat er vroegtijdig signalen worden opgevangen en tijdig hulp kan worden geboden. Preventieve activiteit lijkt hier een optie (zie ook 1.7.4. Consultatiebureau). Een belangrijk aspect binnen de eenzaamheidsproblematiek is het ontbreken van ontmoetingspunten. Van belang wordt geacht dat er een sociale cohesie ontstaat onder de gehele bevolking, jong en oud.

Aanbevolen wordt om te zoeken naar eerder door GGZ en GGD of in den lande ontwikkelde en bruikbare programma's ten behoeve van preventie van de eenzaamheidsproblematiek. De gemeente zal hiertoe opdracht moeten verstrekken aan de GGD Hart voor Brabant.

Om de negatieve gevoelens van eenzaamheid te voorkomen dient actief te worden gewerkt aan het creëren van ontmoetingsplaatsen voor jong en oud in de directe woonomgeving.

2.1.9.2 Terminale zorg

Bij sterven thuis is minder professionele hulp voorhanden dan in een zorginstelling of ziekenhuis. Een hospice biedt de mogelijkheid meer professionele begeleiding te verkrijgen.

Ter verbetering van de terminale zorg en verlichting van de werkdruk in de tehuizen, wordt aanbevolen om één van de te creëren wijkzorgzones te voorzien van een hospice.

Hoewel op overlijden en alles wat daarbij hoort nog steeds een taboe rust, kan een goed verzorgde informatie bijdragen tot het beter bespreekbaar maken van dit onderwerp.

Aanbevolen wordt om meer bekendheid te geven aan alle zaken die na overlijden moeten gebeuren door bijvoorbeeld informatiefolders met checklijsten te leggen op hiertoe geschikte plaatsen (bibliotheek en spreekkamers van huisartsen). Een voorbeeld is het boekje "Na de dood", uitgegeven door KBO- Brabant.

Hoewel de bekendheid gering is, kan vanuit het maatschappelijk werk, vrijwilligerswerk, KBO en Zonnebloem begeleiding na overlijden worden verkregen. Er zijn parochiële gespreksgroepen die kunnen helpen bij de rouwverwerking.

Aanbevolen wordt dat professionals, waaronder ook de huisartsen, naast de zakelijke stervensbegeleiding ook de emotionele stervensbegeleiding, inclusief de begeleiding van de nabestaanden, op zich nemen en indien nodig hiervoor de benodigde kennis te vergaren.

2.1.10 Sociale alarmering

Er bestaat een goed werkend alarmeringsstelsel, dat is gekoppeld aan de zorginstellingen. De kosten hiervan worden echter door veel ouderen als een belemmering ervaren.

Aanbevolen wordt dan ook om belanghebbenden te wijzen op de mogelijkheid bij aanschaf een beroep te doen op bijzondere bijstand en deze voorziening uit te breiden.

2.1.11 Vrijwilligerswerk

Vrijwilligerswerk is en wordt steeds belangrijker in onze samenleving. De bevolking dient daarvan goed doordrongen te zijn.

Door de gemeentelijke overheid en instellingen zou grotere waardering getoond moeten worden voor het vrijwilligerswerk door het toekennen van een royelere subsidie.

Alle bij het vrijwilligerswerk betrokken organisaties en instellingen moeten meer en nadrukkelijker een beroep doen op het sociale gezicht en burgerzin van de inwoners. Bijvoorbeeld het opzetten van ‘bezoekdiensten’, begeleiding, hulp bij eenvoudige werkzaamheden, huishoudelijke klussen en boodschappen doen (sociale cohesie). Winkeliers in Schijndel zouden vaker moeten aanbieden boodschappen thuis te bezorgen.

Er is behoefte aan meer vrijwilligers die geschoold zijn in het doen van belastingaangiften voor anderen en het invullen van formulieren in het algemeen.

Teneinde dit goed aan te pakken zou de aanstelling van een professioneel ouderenadviseur of uitbreiding van deze formatie zeer dienstig zijn.

2.1.12 Welzijnswerk

Het welzijnswerk zal in de toekomst een steeds belangrijkere en uitgebreidere taak te vervullen krijgen door de toenemende (dubbele) vergrijzing.

Aan instellingen en organisaties die tezamen de Brede Welzijnsinstelling Het Palet (BWI Het Palet) gaan vormen moet door de gemeentelijke overheid ruim (ook financieel) baan gegeven worden. Een aan te stellen ouderenadviseur, of uitbreiding van deze formatie, speelt hierin een belangrijke rol.

2.1.13 Zorgindicering

Het Centrum Indicatiestelling Zorg (C.I.Z.), de opvolger van het RIO (Regionaal Indicatie Orgaan) heeft tot doel vast te stellen of iemand in aanmerking komt voor professionele zorg of voorzieningen in welke vorm dan ook. Een aanvraag voor zorg en het invullen van veel formulieren vergen veel tijd, hetgeen erg bureaucratisch over komt. Er moeten procedures ontstaan om snel zorg te verkrijgen, indien daarbij haast is geboden.

De aanvraagprocedure tot toekenning van zorg moet eenvoudiger en sneller kunnen, waarbij de betrokkenheid van de eerstelijns zorgverleners intensiever is.

De bekendheid van het C.I.Z., de taken en werkwijze, is erg gering.

Aanbevolen wordt dan ook om extra voorlichting te geven met betrekking tot doel en werkwijze van het C.I.Z. aan alle betrokkenen zoals zorgverleners en zorgbehoevenden.

Tussen thuiszorg en verzorgingshuis zit nog een groot aantal tussenvormen, variërend van woningaanpassingen tot aan “verhuizen naar een zorgwoning”. Na indicering door het C.I.Z. ligt de toekenning hiervan in handen van de woningcorporatie.

Aanbevolen wordt om de toewijzing van reeds aangepaste (zorg-)woningen aan mensen met een functiebeperking ter advisering bij het C.I.Z. neer te leggen.

2.2 Informatie, communicatie en voorlichting

Subparagraaf	Titel subparagraaf	Paragraaf in de eindrapportage van de themagroepen			
		Wonen	Zorg	Dienstverlening	Welzijn
2.2.1.	Algemeen		2.1.c, d, e	1 a, b en h	6a, b
2.2.2.	Organisaties			6	9
2.2.3.	Huisbezoeken		2.1.f		

2.2.1 Algemeen

In het algemeen verdient de communicatie en informatie naar de burger alle aandacht. Speciaal is dit het geval bij de ouderen in de gemeente. Ouderen vormen nu eenmaal een minder goed bereikbare groep. Onder ouderen blijkt dan ook geringe bekendheid met bestaande gemeentelijke tegemoetkomingregelingen (toekenning van gelden in netto bedragen). Het blijkt dat informatie over openingstijden, bereikbaarheid en dergelijke van verschillende organisaties en instellingen niet of onvoldoende bekendheid genieten bij de bevolking. Met name de bekendheid van Loket WegWijs vraagt om verbetering.

Aanbevolen wordt om naast informatiefolders in openbare gebouwen en instellingen ook bij de LOS, in het Schijndels Weekblad en andere informatieverstrekkers regelmatig aandacht te besteden aan bestaande regelingen, openingstijden en bereikbaarheid.

De gemeentegids beter toegankelijk (overzichtelijk) te maken door een (groter) lettertype te gebruiken en verbeterde opzoekfunctie door middel van een goede index met trefwoorden en het gebruik van iconen.

Aanbevolen wordt een overzichtelijke en handzame informatiefolder, in een aantrekkelijke vorm gegoten, huis aan huis te verspreiden met een jaarlijkse update. Als voorbeeld hiervoor zou de infokalender uit de gemeente Boxtel kunnen dienen. Naast informatie over de nieuwe richtlijnen hierin ook informatie verstrekken over waar en tot wie men zich moet wenden voor de diverse regelingen (Bureau WegWijs).

Vanuit gemeente moet helder worden voorgelicht hoe subsidies en financiële ondersteuning wordt toegekend (netto bedragen).

2.2.2 Organisaties

Bekendheid met de werkzaamheden en het belang van de KBO Schijndel en de Stichting ASP. Deze zouden zich sterker moeten manifesteren in de Schijndelse gemeenschap.

De KBO en de Stichting ASP zouden zichtbaar voor burgers en bestuur beter tot uitdrukking moeten brengen dat zij een belangrijk deel van de oudere bevolking vertegenwoordigen en zich bewust moeten zijn dat zij bij uitstek de belangen van ouderen kunnen behartigen. Zij zouden meer publiciteit kunnen geven aan de openstelling voor alle gezindten en stromingen.

2.2.3 Huisbezoeken

Veel ouderen zijn niet op de hoogte van de mogelijkheden met betrekking tot ondersteuning en belastingvoordelen.

De gemeente zou een minder afwachtend beleid moeten voeren, maar meer initiatief tonen door uitbreiding van huisbezoek en koppeling van bestanden met de belastingdienst. Op deze wijze kan mogelijk meer inzicht worden verkregen in de inkomenspositie van ouderen en gericht advies gegeven worden.

2.3 Verkeer en vervoer

Subparagraaf	Titel subparagraaf	Paragraaf in de eindrapportage van de themagroepen			
		Wonen	Zorg	Dienstverlening	Welzijn
2.3.1.	Vervoersvoorzieningen	10	4.4.a, b	3.1	13
2.3.2.	Verkeerssituaties	7 en 8		3.2 7.2.b	
2.3.3.	Parkeren			1d	7

2.3.1 Vervoersvoorzieningen

Het openbaar vervoer is niet op de vraag afgestemd. Het aanbod van het openbaar vervoer neemt steeds verder af als gevolg van het slinkend aantal reizigers. Deze neerwaartse spiraal dient doorbroken te worden door een beter aanbod van vervoer. Hiermee kan ook voorkomen worden dat ouderen in een sociaal isolement geraken.

Met waardering voor de reeds ondernomen pogingen om hierin verbetering te brengen (bijv. meer bushaltes) doen wij een dringend beroep op het gemeentebestuur van Schijndel om op korte termijn met de provincie en vervoersorganisaties rond de tafel te gaan zitten, met als doel het in kaart brengen van de behoefte aan goede openbare verbindingen met de omliggende plaatsen en waar nodig vaststellen welke extra financiële inspanningen dat met zich meebrengt. Met name voor ouderen zou dat onder andere moeten leiden tot (vraaggestuurd) openbaar vervoer op loopafstand, dat wil zeggen voldoende opstapplaatsen op voor ouderen gunstige plekken.

Door de verandering in de wet m.b.t. onkosten ziekenvervoer worden veel ouderen geconfronteerd met hoge kosten bij een consultatie aan ziekenhuis of een specialist. Zorgverzekeraars en ziekenfondsen vergoeden deze kosten slechts mondjesmaat. De bereikbaarheid van de diverse zieken- en verpleeghuizen per openbaar vervoer laat vanuit Schijndel veel te wensen over. Mensen die in aanmerking komen voor een voorziening vanuit de Wet Voorzieningen Gehandicapten (WVG) krijgen een kortingskaart voor de deeltaxi, welke is gebaseerd op (afgeleid van) de kosten van openbaar vervoer. De bekendheid met de regeling laat echter veel te wensen over en wordt vaak verward met het door zorgverzekeraars gedekt vervoer.

Aanbevolen wordt om voor ouderen de deeltaxiregeling formeel uit te breiden met bezoek aan ziekenhuis en specialist en daarbij te garanderen dat lange wachttijden worden voorkomen. Daarnaast dient tijdens de geplande evaluatiemomenten door de gemeente met betrekking tot de deeltaxi, extra aandacht te besteden aan bekendmaking van de regeling en aan de synergie met de regelingen van ziekenfonds en zorgverzekeraars.

2.3.2 Verkeerssituaties

Schijndel kent tal van verkeersremmende maatregelen, waarvan de noodzaak niet door iedere inwoner wordt onderkend en zelfs als gevaarlijk wordt ervaren. Dit geldt bijvoorbeeld ten aanzien van de snelheidsbeperking van 30 km/uur op doorgaande wegen, hoge drempels bij de binnenkomst van de gemeente, obstakels e.d.. Daarnaast is de handhaving van deze maatregelen problematisch. Veel fietsende ouderen voelen zich dikwijls onveilig in de

verkeerssituatie en stappen herhaaldelijk van de fiets vanwege de in hun ogen onoverzichtelijke verkeerssituatie en veroorzaken daarmee een nieuw probleem.

Er dienen geen maatregelen te worden uitgevaardigd, die niet gehandhaafd (kunnen) worden en eenmaal uitgevaardigde maatregelen moeten gehandhaafd worden. Het inrichten van straten/paden afgestemd op normaal gebruik en gebruik door mensen met een hulpmiddel (rollator, rolstoel), door de aanleg van obstakelvrije paden en straten.

Een goed herkenbaar en functioneel stelsel van fietsroutes ontbreekt in Schijndel. Een dergelijk stelsel zou de veiligheid en het gebruik van het fietsverkeer bevorderen. Per slot van rekening mogen fietsers niet gebruikt worden als verkeersremmers voor automobilisten. Met name de fietspaden langs de Boschweg leveren vaak levensgevaarlijke situaties op.

Aanbevolen wordt te komen tot de aanleg van veilige fietspaden in de gemeente.

2.3.3 Parkeren

Ouderen (en gehandicapten) zijn er vaak mee gediend kort bij instellingen te kunnen parkeren, waardoor het bezoek daaraan zou kunnen toenemen.

Aanbevolen wordt om bij instellingen die gericht zijn op ondersteuning van ouderen, winkelvoorzieningen, recreatiegelegenheden etc. te zorgen voor voldoende parkeerplaatsen voor ouderen en mensen met een functiebeperking.

2.4 Fysieke en sociale veiligheid

Subparagraaf	Titel subparagraaf	Paragraaf in de eindrapportage van de themagroepen			
		Wonen	Zorg	Dienstverlening	Welzijn
2.4.1.	Openbare ruimte en buurten	9 en 11		2.1, 2.2 en 8	1, 2 en 3

2.4.1. Openbare ruimte en buurten

De openbare ruimte is door gebrek aan onderhoud vaak een oorzaak van onveiligheid of gevoelens van onveiligheid. Als voorbeelden worden hagen en struiken (ook van particulieren), onderbegroeiing en openbaar water genoemd.

Inwoners, met name oudere inwoners, voelen zich onveilig en blijven 's avonds thuis. Dat heeft gevolgen voor hun deelname aan het sociale verkeer en dus ook gevolgen voor eenzaamheidsproblematiek en angstgevoelens.

Gemeente moet meer actief werk maken van het inrichten van de openbare ruimte ten behoeve van een ook voor de oudere inwoners veilige leefomgeving. Daarbij ook controle op particulier groen en openbaar water als daartoe aanleiding is in het teken van de veiligheid. Dat betekent dat dit een punt van continue aandacht moet zijn bij de afdelingen Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu en Weg- en Waterbouw.

Ervaren vandalisme in het dorp en nachtelijk kabaal vanuit het uitgaansleven geven aanleiding tot de volgende aanbeveling. Een ander probleem blijkt het bankwezen, waarbij lang niet iedereen tevreden is over de dienstverlening van de Schijndelse banken.

Het opzetten van een netwerk van "buurtpreventie" in nauwe samenwerking met de politie, buurt- en wijkverenigingen, ouderenorganisaties en het jeugd- en jongerenwerk. Daarnaast terugkeer van de surveillerende wijkagent en fysieke bezetting van het politiebureau Schijndel ook ná 17.00 uur.

Alhoewel de banken zelfstandige organisaties zijn verdient het aanbeveling dat ouderenorganisaties, gemeentebestuur en banken in overleg treden, teneinde te bevorderen dat:

- veilig pinnen mogelijk wordt,
- naar behoefte loketbediening mogelijk is,
- in noodgevallen de "bank" naar de mensen toekomt.

2.5 Wonen in Schijndel

Subparagraaf	Titel subparagraaf	Paragraaf in de eindrapportage van de themagroepen			
		Wonen	Zorg	Dienstverlening	Welzijn
2.5.1.	Onderzoek	1, 5			
2.5.2.	Woningvoorraad	2, 4			
2.5.3.	Regelgeving	3 en 6			
2.5.4.	Infrastructuur			5d, 7.1.b, 7.2.b	8
2.5.5.	Cultuur			7.1.a, b, c, d	5
2.5.6.	Sport			7.2.a, b, c, d	12
2.5.7.	Recreatie			7.3.a, b	

2.5.1 Onderzoek

De doelgroep 55+ is een grote groep maar komt in sommige onderzoeken van de gemeente (bijvoorbeeld het onlangs gehouden onderzoek "Woonvisie Schijndel") niet concreet voor. Het is noodzakelijk een beeld van de woonwensen van ouderen te verkrijgen voor het voeren van een doelgroepgericht huisvestingsbeleid. Per slot van rekening kunnen ouderen ook best zelf aangeven welke woningen zij prefereren en waar deze zouden moeten komen (bijvoorbeeld kort bij voorzieningen, in een infrastructuur, die voor ouderen geschikt is). Daardoor kunnen ouderen langer in de eigen sociale omgeving blijven wonen, wordt het sociale leef- en woonklimaat verbeterd en wordt de zelfredzaamheid verhoogd.

De themagroep wonen en de gemeente zouden een onderzoek naar de woonwensen van ouderen moeten uitvoeren door middel van een vragenlijst. Het gaat dan niet alleen om de soort woning, maar ook om de locatie waar deze woningen zouden moeten komen. Op deze wijze worden 55-plussers betrokken bij de keuze van woningbouw en bouwlocaties. De leden van de huidige themagroep wonen stellen zich beschikbaar om hun medewerking aan een onderzoek naar de woonwensen van ouderen te verlenen.

2.5.2 Woningvoorraad

In Schijndel is er een tekort aan passende woningen voor ouderen, waardoor lange wachttijden ontstaan en de doorstroming stopt. Door het op de vraag afgestemd bouwen van huur- en koopwoningen in diverse prijsklassen kunnen ouderen sneller aan een passende woning komen. Daarnaast betekent standaardisatie van woningen voor ouderen een gemakkelijker manier voor het verlenen van zorg, waarbij mogelijke aanpassingen gemakkelijker kunnen worden verwijderd of aangebracht al naar gelang de behoefte.

Het op de vraag afgestemd bouwen van koop- en huurwoningen in diverse prijsklassen, woningen die gemakkelijk aangepast kunnen worden aan de verschillende leeftijdsfasen, levensloopbestendige woningen bouwen.

2.5.3 Regelgeving

De huidige systemen van inschrijving en woningtoewijzing zijn niet transparant en werken niet goed. Daardoor kan niet direct worden aangegeven wanneer iemand in aanmerking komt voor een woning of een bouwkaavel.

Het huidige systeem van inschrijving en woningtoewijzing of toewijzing van kavels helder maken óf het ontwikkelen van een nieuw systeem dat is afgestemd op de vraagzijde, waarbij duidelijk een onderscheid gemaakt wordt in doelgroepen. Zo is snel duidelijk hoe de vraagzijde er uit ziet en kan daarop de planning van woningbouw worden afgestemd.

Als voorbeeld: uit het inschrijfsysteem blijkt hoeveel, welke type woning en waar gebouwd dient te worden voor 55+. Men kan meteen een lijst van degenen die daar voor in aanmerking komen uitdraaien en publiceren. Als voorbeeld: uit het inschrijfsysteem blijkt hoeveel, welke type woning en waar gebouwd dient te worden voor 55+.

Toenemende vergrijzing vraagt steeds meer van mantelzorg. Deze en de zelfredzaamheid wordt gehinderd door de regelgeving en wettelijke belemmeringen. In feite zou het meer mogelijk gemaakt moeten worden dat ouderen in de buurt van hun kinderen kunnen blijven wonen.

Het verruimen van de planologische mogelijkheden (volgens model Boekel) om zelfstandig maar wel bij een van de kinderen te kunnen wonen in de vertrouwde omgeving met mantelzorg (wet WMO) van de kinderen.

2.5.4 Infrastructuur

Het is duidelijk dat de ouderwordende mens andere noodzakelijke behoeften heeft wat betreft de infrastructuur van de woonomgeving. Datzelfde geldt echter ook voor gebouwen en instellingen waar ouderen naar toe gaan voor cultuur, sport, recreatie en dergelijke. Dat geeft verplichtingen naar gemeente, maar ook naar instellingen, organisaties, bedrijven enzovoort. Daar waar dit niet mogelijk is zal zorg gedragen moeten worden dat ouderen de instellingen etc. gemakkelijk kunnen bereiken.

Het beleid van het gemeentebestuur dient erop gericht te zijn elke wijk te voorzien van voldoende winkels. Streven naar concentratie in het centrum verdient afkeuring.

Daarnaast is het mogelijk "looproutes met rustpunten" aan te leggen.

Eigenaren/organisatoren van gebouwen en evenementen dienen zorg te dragen voor een goede toegankelijkheid voor ouderen en gehandicapten.

2.5.5 Cultuur

Cultuur is zeker ook voor de ouder wordende Schijndelaar van belang. Een behoorlijke podiumaccommodatie zou een stimulans zijn voor het gehele Schijndelse culturele leven. Culturele evenementen moeten echter ook voor de minder draagkrachtige ouderen bereikbaar zijn en blijven

Het is zaak dat het gemeentebestuur in overleg snel tot realisatie van een dergelijk podium komt.

De Kunstbus van de Meierijse Instelling voor Kunsteducatie (M.I.K.) voorziet in een bepaalde behoefte met name voor ouderen en minder validen. Het is zeer wenselijk dat het voortbestaan van de Kunstbus gegarandeerd wordt.

Culturele initiatieven dienen op financiële steun van de gemeente te kunnen blijven rekenen (o.a. Culturele Evenementen Groepen (KEG), Jan Heestershuis, amateurtoneel- en muziekverenigingen, Eén Ander Festival, enz.) om de betaalbaarheid voor minder draagkrachtige ouderen te handhaven.

2.5.6 Sport

Het verhogen van de mobiliteit, in beweging blijven is in het kader van gezondheid voor ouderen van enorm belang. Uit de kringen van ouderen en gehandicapten komt veelvuldig de vraag naar voren naar meer gelegenheid tot sportbeoefening onder verantwoorde leiding. Dat betekent ook dat er in Schijndel voldoende ruimte en gelegenheid moet zijn voor sportbeoefening door ouderen. Naast het feit dat dit leidt tot een betere gezondheid is hiermee ook het sociale contact onder ouderen en met andere leeftijdsgroepen gediend. Hier geldt wat betreft de financiële kant van de zaak ook hetgeen gesteld is onder 2.5.5. Cultuur.

De gemeente zou initiatieven dienen te ontplooien in samenwerking met patiënten- en ouderenorganisaties en verenigingen om te komen tot een uitgebreid aanbod aan sportmogelijkheden voor ouderen en gehandicapten, maar ook voldoende ruimte in de directe woonomgeving voor sport- en spelaccommodaties (bijvoorbeeld jeu de boules). Ondersteuning en stimulering van het door de Universiteit van Groningen ontwikkelde sportstimuleringsprogramma voor 55-65 jarigen, bekend onder de naam GALM-project (Groninger Actief Leven Model).

Meer bewegen voor Ouderen verdient ook onder de B.W.I. ondersteuning om het voortbestaan van deze activiteiten te waarborgen.

2.5.7 Recreatie

Gebouwen als De Vink, De Schaats, De Kajuit en De Beemdhut voorzien in een grote behoefte. Deze behoefte is af te lezen uit de vrijwel voortdurende bezetting.

De gemeente dient gebouwen die een dergelijke plaats in de samenleving innemen te koesteren in plaats van deze te bestemmen als toekomstig sloopobject.

Activiteiten binnen deze gebouwen zouden ook voor niet-leden tegen gepaste vergoeding toegankelijk moeten zijn. De gemeenschap dient hiervan op de hoogte te zijn.

2.5.8 Financiën

Financiële positie van ouderen, gehandicapten en minder draagkrachtige: gelet op de toenemende lastendruk, is het van groot belang dat de gemeentelijke overheid zeer terughoudend is in het opleggen van verdere tariefstijgingen en andere lastenverzwaringen.

Hoofdstuk 3. Draagvlakonderzoek

3.1 Doelstelling

In de vergadering van de projectgroep van 12 januari 2005 heeft de projectgroep besloten een "draagvlakonderzoek" uit te voeren. Doelstelling van dit onderzoek is na te gaan of de aanbevelingen die door de themagroepen zijn geformuleerd ook daadwerkelijk door de doelgroep worden onderschreven. In feite is het een controle op ons eigen werk.

Het was geenszins de bedoeling om een uitgebreid wetenschappelijk onderzoek te doen, maar slechts na te gaan of de aanbevelingen door de doelgroep ook als zodanig worden onderschreven.

3.2 Opzet/werkwijze

Uit de Gemeentelijke Basis Administratie (GBA) is een steekproef getrokken van 600 personen van 55 jaar en ouder. Deze steekproef is enigermate gestratificeerd. In de tabel hieronder is de verdeling over de leeftijdsgroepen aangegeven. Voor deze ongelijke verdeling is gekozen omdat de projectgroep er van overtuigd is dat de verschillende leeftijdsgroepen andere reacties zullen geven en omdat de jongste groep oververtegenwoordigd moet zijn. Zij zijn immers de ouderen "van de toekomst". In onderstaand schema zijn de aantallen van de steekproef opgenomen.

Tabel 1. Aantal inwoners draagvlakonderzoek

Leeftijd	Aantal inwoners	Steekproef 600 personen	Aantal pers. steekproef	% aantal inwoners
55 t/m 64	2.783	40%	240	8,62
65 t/m 74	1.852	35%	210	11,34
75+	1.145	25%	150	13,10
	5.780		600	10,38

Aantal inwoners: Het aantal inwoners per leeftijdscategorie per 01.01.2005
Steekproef 600 personen: De percentages per leeftijdscategorie
Aantal pers. Steekproef: 600 personen x het percentage per leeftijdscategorie
% aantal inwoners: Aantal personen steekproef : aantal inwoners per leeftijdscategorie

De projectgroep hoopte op een respons van 50%, hetgeen betekent dat ca 300 personen hun mening kunnen geven over de geformuleerde aanbevelingen.

De personen in de steekproef ontvingen een brief (zie bijlage 3.1), waarin de projectleiding uitleg geeft over het onderzoek en het belang van dit onderzoek. Tevens werd aan de geadresseerde gevraagd te kennen te geven of men aan het onderzoek wil deelnemen. Daartoe is een antwoordformulier en een gefrankeerde antwoordenvolpoe meegezonden.

Een groep enquêteurs, voornamelijk samengesteld uit leden van de themagroepen, heeft degenen die aangegeven hebben te willen deelnemen opgebeld voor het maken van een afspraak. Er is gekozen voor leden van de themagroepen, omdat wij van mening zijn dat zij het beste enige uitleg kunnen geven over de aanbevelingen. Bovendien voelen deze mensen zich nauw betrokken bij het project. Zij bezochten een aantal geïnteresseerden en namen hen een vragenlijst af (zie bijlage 3.2). In deze vragenlijst zijn een aantal aanbevelingen opgenomen. De geënquêteerden konden bij elke aanbeveling aangeven of ze deze ondersteunen, geen mening hebben of de aanbeveling niet ondersteunen. Er is dus een drie-

puntsschaal gehanteerd. De keuze voor een drie-puntsschaal en niet een vijf-puntsschaal is genomen om juist duidelijkheid te krijgen: de geënquêteerde wordt zo gedwongen een heldere uitspraak te doen en kan niet "vluchten" naar "gedeeltelijk mee (on)eens".

De enquêteurs hebben een instructie gekregen hoe de enquête moet worden afgenomen.

Van de ingevulde antwoordformulieren zijn rechte tellingen gedaan per aanbeveling, per leeftijdsgroep en over het totaal. Deze cijfers worden in relatieve getallen (percentages) en aantallen weergegeven.

Op deze wijze hebben wij zicht gekregen op de vraag of de ouderen in Schijndel vanaf 55 jaar de aanbevelingen ondersteunen.

3.3 Resultaten

De respons viel enigszins tegen. Er waren in totaal 115 personen die mee wilden werken aan het draagvlakonderzoek. Een mogelijke reden voor dit lage aantal kan gelegen zijn in het feit dat de gemeente Schijndel kort voordat het draagvlakonderzoek werd uitgevoerd ook een enquête heeft verzonden naar de Schijndelse burgers. "Enquêtemoedigheid" kan een reden zijn voor de lage respons. Alle resultaten van het draagvlakonderzoek worden weergegeven in bijlage 3.3 in het bijlagenboek. Hier worden slechts enkele markante gegevens weergegeven.

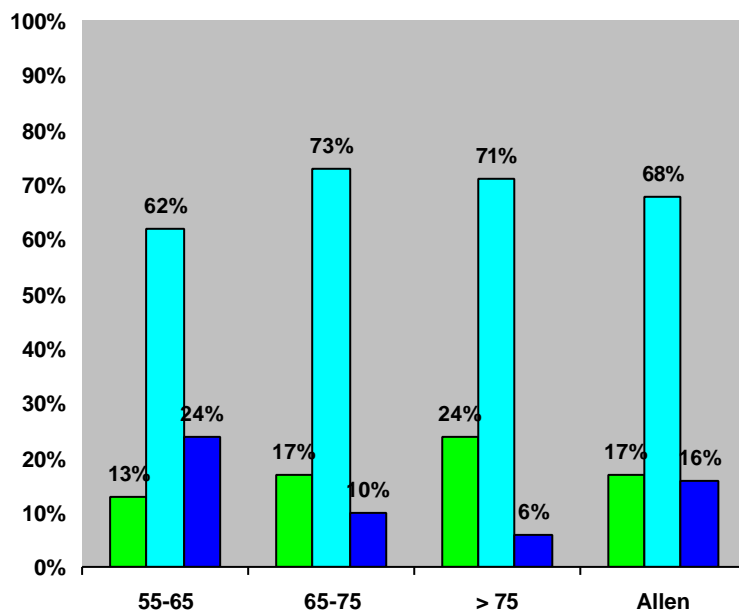
Wat zijn de meest in het oog springende aanbevelingen?

Een opmerking vooraf:

De legenda voor de in de tekst opgenomen grafieken is als volgt:

- Oneens
- Belangrijk
- Minder belangrijk

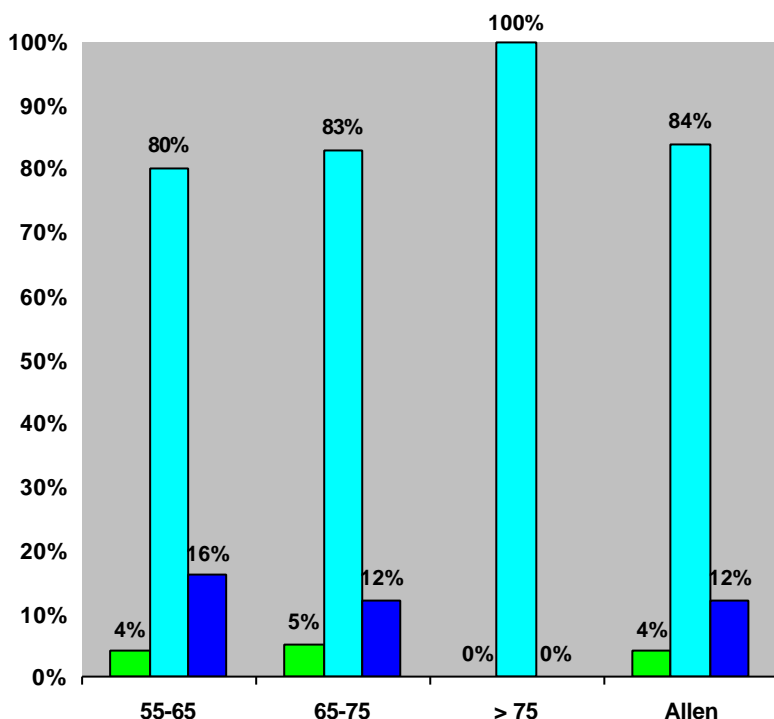
Eenzaamheid

Om de negatieve gevoelens van eenzaamheid te voorkomen dient actief te worden gewerkt aan het creëren van ontmoetingsplaatsen voor jong en oud in de directe woonomgeving.

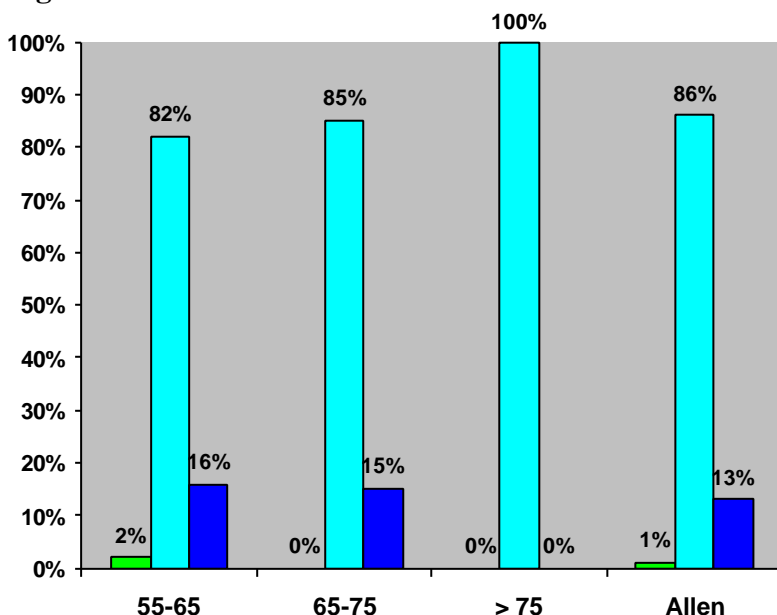
Opvallend is dat juist de oudste groep hier het meest mee oneens is. Tellen we de waarden van belangrijk en minder belangrijk bij elkaar, dan blijkt juist de jongste groep hier het meest interesse in te hebben.

Veiligheid 1

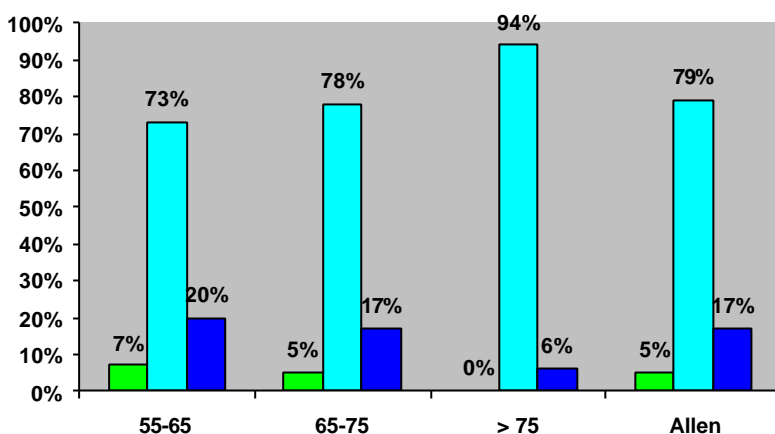
De gemeente moet meer actief werk maken van het inrichten van de openbare ruimte ten behoeve van een ook voor de oudere inwoners veilige leefomgeving. Daarbij ook controle op particulier groen en openbaar water als daartoe aanleiding is in het teken van de veiligheid. Dat betekent dat dit een punt van continue aandacht moet zijn bij de afdelingen Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu (VROM) en Weg- en Waterbouw (WWB).

Veiligheid 2

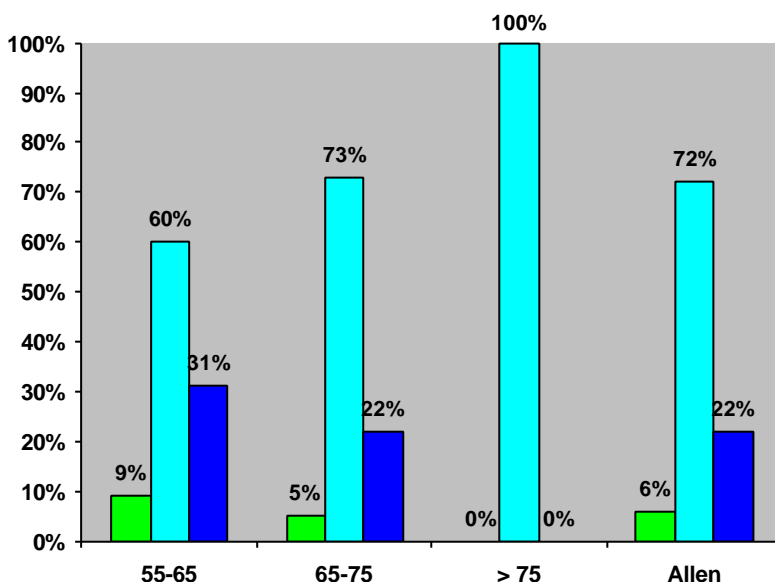
Buurtpreventie, wijkagent, fysieke bezetting van het politiebureau na 17.00 uur, kortom veiligheid staat hoog in het vaandel. Zowel in deze grafiek als in de vorige over veiligheid wordt zeer duidelijk dat met het stijgen van de leeftijd de roep om (extra) veiligheid groter wordt.

Woonservicepunten

Aanbevolen wordt Barbara als woonservicepunt te bestemmen voor het Wijbosch en het zuidelijk buitengebied. En een vierde woonservicesteunpunt te ontwikkelen in de (buurt van de) Hoogakkers. Ook hier geldt dat de oudsten hier meer behoefte aan hebben dan de andere groepen.

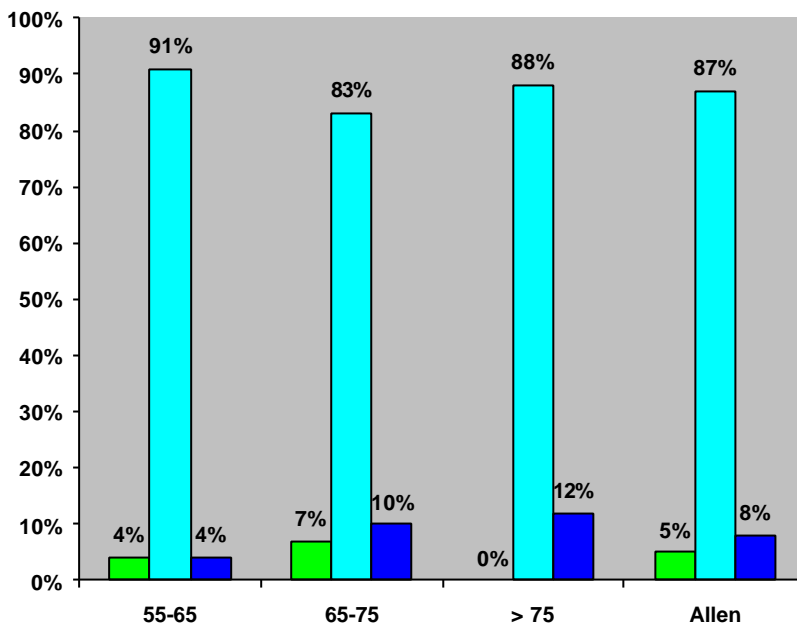
Informatievoorziening, voorlichting en communicatie.

Ouderen vinden een goede informatievoorziening zeer belangrijk. Het gaat om een duidelijker gemeentegids en een informatiebrochure voor ouderen naar het voorbeeld van Boxtel, hoewel ook sommigen vinden dat dit in de gemeentegids moet integreren. Veel mensen willen Bureau WegWijs, liefst in Het Spectrum gehuisvest zien. Velen

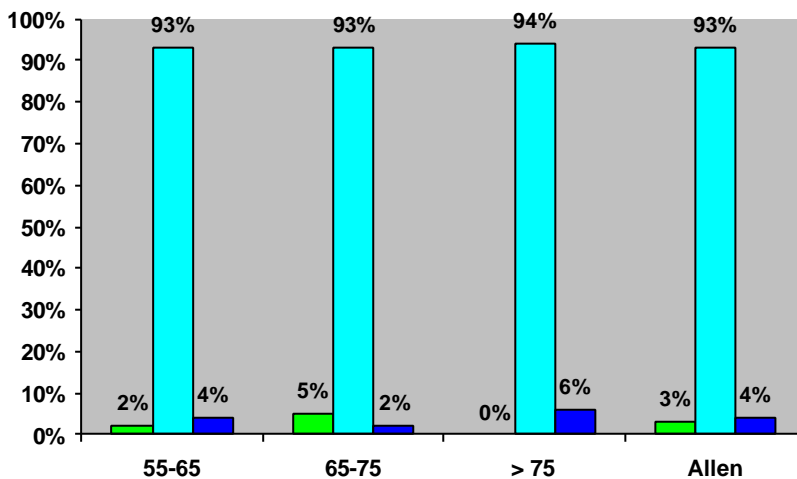
willen een informatieloket in Hoogakkers of in de buurt daarvan, maar ook om meer gebruik maken van het dienstenpakket van de GGD inzake informatievoorziening. Ook hier stijgt de interesse met de leeftijd, maar sterker dan bij andere aanbevelingen.

Hospice

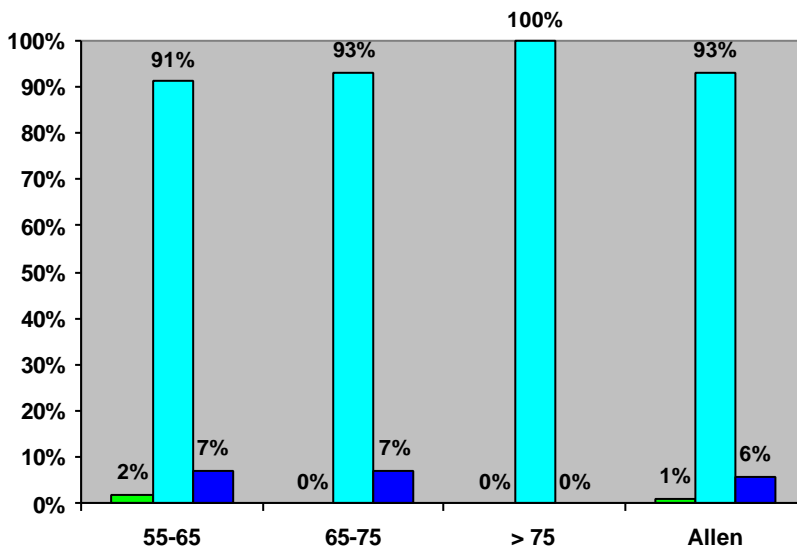
Ter verbetering van de terminale zorg en verlichting van de werkdruk in de tehuizen, wordt aanbevolen om één van de te creëren woonservicezônes te voorzien van een hospice. Voldoende plaatsen in verpleeg- en verzorgingshuizen in Schijndel, zodat Schijndelse mensen niet naar andere plaatsen hoeven. De percentages spreken voor zich!

Verbetering van het openbaar vervoer

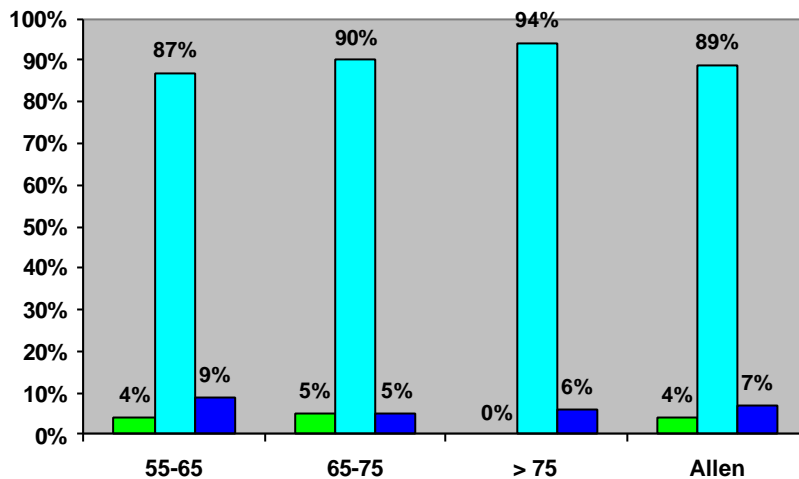
Hier gaat het erom de deeltaxiregeling formeel uit te breiden met bezoek aan ziekenhuis en specialist. Duidelijk is dat allen een groot voorstander zijn om deze regeling aan te passen aan nieuwe eisen van vervoer voor ouderen.

Wonen 1

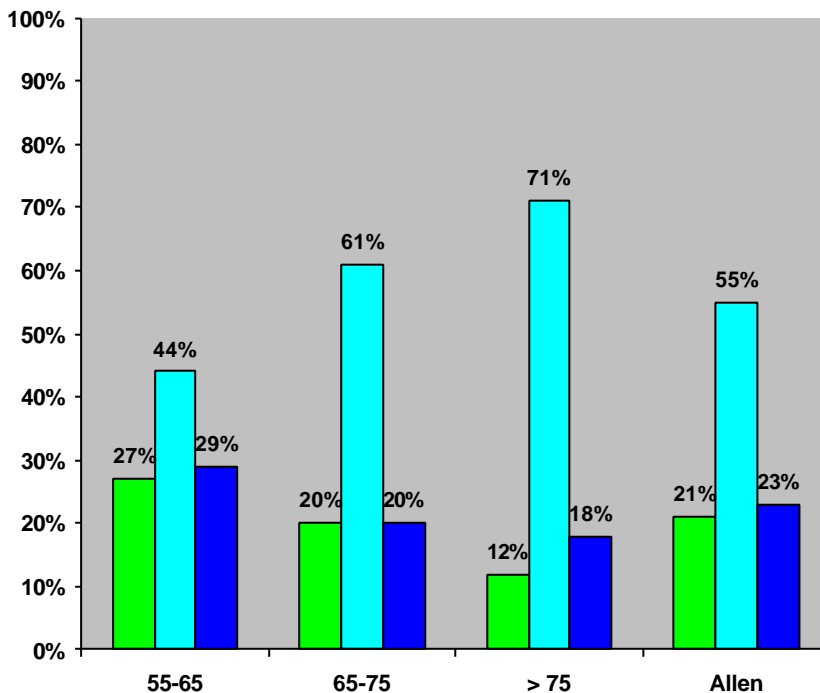
Twee grafieken over wensen van ouderen met betrekking tot wonen en woningbouw. Het op de vraag afgestemd bouwen van koop- en huurwoningen in diverse koop- en huurprijsklassen. Ook hier zien we een grote eensgezindheid onder de ondervraagden.

Wonen 2

Het is duidelijk dat de vraag om kort bij de kinderen te wonen groot is. In alle leeftijdscategorieën wil men graag dat de planologische mogelijkheden (model Boekel) om zelfstandig maar wel bij een van de kinderen te kunnen wonen in de vertrouwde omgeving met mantelzorg van de kinderen worden uitgebreid.

Consultatiebureau

Bedoeling van een dergelijk consultatiebureau is om preventief te kunnen werken aan gezondheidsproblemen. Met toename van de leeftijd zien we hier een groeiende interesse.

Hier is slechts een kleine greep uit de resultaten van het draagvlakonderzoek weergegeven. Alle cijfers zijn opgenomen in het bijlagenboek, bijlage 3.3.

Met de enquêteurs is een evaluatiebijeenkomst gehouden. Daaruit blijkt dat de meeste ondervraagden het heel prettig hebben gevonden aan dit onderzoek mee te mogen doen. Men was blij dat er "eens iemand over deze zaken komt praten". Ouderen hebben duidelijk behoefte aan contact! De enquêteurs vonden het een verrijkende sociale activiteit, waarbij zij ook een aantal mensen hebben kunnen helpen door hen te verwijzen naar bijvoorbeeld WegWijs.

Opmerkelijk is dat met name de jongere ouderen het nog wat "ver van mijn bed" vinden, maar toch ook maakt men zich zorgen om de zorg in de toekomst. In die zin wordt het project

"Schijndel Ouderenproof!" door de mensen duidelijk toegejuicht. Men geeft duidelijk aan dat er in het project zaken zitten die men graag in de toekomst gerealiseerd wil zien.

Hoofdstuk 4

Het vervolgtraject

Cliëntparticipatie

In de kamerbrief "Implementatie WMO" heeft staatssecretaris Ross-van Dorp de Tweede Kamer geïnformeerd omtrent het invoeringstraject van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning.

In deze brief worden vijf invoeringstrajecten aangegeven, waaronder als vierde spoor binnen dit traject wordt genoemd de cliëntparticipatie. Twee perspectieven worden daarbij onderscheiden, namelijk het perspectief van de klant en dat van de gemeenten. Het klantperspectief vraagt om instrumenten die het mogelijk maken om gemeentelijk beleid effectief te beïnvloeden. De gemeenten daarentegen hebben behoefte aan instrumenten die het mogelijk maken om burgers en cliënten zo effectief mogelijk bij het beleid te betrekken.

Samenhang in beleid.

Toekomstig Ouderenbeleid is slechts een aspect van integraal welzijnsbeleid, waarbij naast burgers en gemeente ook de woningcorporaties, de bestaande zorg- en welzijnsinstellingen en andere reeds bestaande organisaties als belangenbehartigers van welzijn binnen de gemeente hun steentje bijdragen. Voor wat betreft ouderenbeleid is hier een belangrijke taak weggelegd voor de afdelingen van de ouderenbonden. Van hen mag worden verwacht dat zij een wezenlijke positieve bijdrage leveren aan toekomstige vormgeving van ouderenbeleid.

De betekenis van "Schijndel Ouderenproof!"

Gebleken is dat het project "Schijndel Ouderenproof!" in samenhang met het project "Wonen met Zorg en Welzijn" bruikbare aanzetten vormt om op lokaal niveau in de gemeente Schijndel aan genoemde perspectieven tegemoet te komen.

De betrokkenheid van de deelnemers in de themagroepen is erg groot gebleken, evenals de bereidheid van de burger tot het verstrekken van gevraagde informatie. Door de projectleiding is voortdurend getracht om via de plaatselijke media de burgers hierbij te betrekken.

Geregelde informatieverstrekking omtrent de voortgang van het project heeft dan ook een vast onderdeel van het traject uitgemaakt. Uiteindelijk zijn de themagroepen in het kader van ouderenbeleid gekomen tot het formuleren van een aantal aanbevelingen op vier beleidsterreinen; zorg, welzijn, dienstverlening en wonen.

In het draagvlakonderzoek is de burger gevraagd om bevestiging en onderstreping van gedane conclusies en aanbevelingen.

Historisch perspectief.

In het op 3 juni 2004 gesloten convenant hebben de betrokken convenantpartners schriftelijk verklaard om bij toekomstig te formuleren ouderenbeleid, met de uitgebrachte aanbevelingen terdege rekening te zullen houden. De inbreng van de burger, gedaan binnen "Schijndel Ouderenproof!", dient daarmee een vervolg te krijgen door aan de oudere ook in de toekomst een rol toe te kennen, waarin het mogelijk is om invloed op beleid te kunnen blijven uitoefenen. Actief meedenken óver en het bewaken van de uitvoering van de in dit rapport uitgesproken aanbevelingen, dienen een logisch vervolg te zijn op de doelstelling van het project "Schijndel Ouderenproof!".

Binnen de aanbevelingen, gedaan in de Ouderennota 2003, wordt gewag gemaakt van een te creëren overlegplatform. Het platform woon- en leefomgeving gaat echter uit van een andere visie en is als instrument in het teken van cliëntparticipatie voor ouderenbeleid niet het juiste

middel. Immers niet alleen in de naamgeving, maar ook in de bezetting valt de inbreng van de oudere niet of slechts zijdelings te onderscheiden.

Inspraakmodel "Nieuw Beleid".

Concreet zegt de staatssecretaris dat van haar kant een handreiking zal worden opgesteld, getiteld "Hoe beïnvloed ik mijn gemeente". In een dergelijke handreiking behoort rekening te worden gehouden met de eigen aard en verantwoordelijkheden van alle lokale belangenbehartigers, dus ook van de ouderenorganisaties en van de ouderen zelf, in perspectief tot toekomstig te ontwikkelen ouderenbeleid.

Rol van de gemeente.

De gemeente krijgt de rol van "regisseur van welzijn", niet alleen voor wat betreft de ouderen, maar voor alle burgers in de gemeente. Zij draagt een grote verantwoordelijkheid in het proces ter bevordering van de sociale samenhang tussen burgers onderling en tussen overheid en burgers. Dit betekent op basis van gelijkwaardigheid en wederzijds respect, luisteren naar wat mensen willen en naar datgene waartoe zij zelf wel of niet in staat zijn. Onderlinge samenhang stimuleren betekent solidariteit bevorderen tussen jong en oud. Integraal welzijnsbeleid, zoals in de WMO bedoeld, biedt aan de gemeente de mogelijkheid om haar betrokkenheid aan de burger te tonen, maar het biedt de burger eveneens de mogelijkheid om de onderlinge betrokkenheid en de betrokkenheid bij gemeentebestuur te laten blijken. Dit alles zal slechts vorm en betekenis kunnen krijgen vanuit een wederzijds vertrouwen en bereidheid tot meedenken op basis van gelijkwaardigheid en met respect voor ieders specifieke rol, beperkingen en verantwoordelijkheden. Laat het worden tot een uitdaging voor beide partijen!

Om in het licht van de toenemende vergrijzing welzijnsbeleid betaalbaar te kunnen houden, zullen er nieuwe netwerken moeten worden gebouwd, waarin ieder zijn plaats en verantwoordelijkheid moet krijgen. Voor wat betreft de prestatieplicht zal van gemeentezijde moeten gelden dat zij bereid is aan "Welzijn leven te geven" door de prestaties op dit terrein gelijkwaardig te laten zijn aan die van andere lokale voorzieningen.

Het voornemen van het ministerie om bij overheveling van de gelden uit de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ) naar de gemeenten in omvang en besteding te oormerken stelt de projectgroep slechts in geringe mate gerust. De toenemende vergrijzing zal in de voor ons liggende jaren grotere investeringen vergen en daarmee zal een toenemend beroep worden gedaan op de solidariteit tussen jong en oud en tussen overheid en burger. Mogelijk heeft "Schijndel Ouderenproof!" een bijdrage geleverd aan dit bewustmakingsproces.

Rol van de andere convenantpartners.

Van de andere in het convenant genoemde partners wordt verwacht dat zij bij het formuleren van hun beleid loyaal rekening zullen houden met de in het eindrapport "Verstand komt met de jaren" van "Schijndel Ouderenproof!" aangereikte aanbevelingen. Als partner in innoverend ouderenbeleid zal ook voor deze convenantpartners moeten gelden dat zij als zorgverlener en belangenbehartiger de inbreng van de huidige en toekomstige cliënt op waarde weten te schatten.

Innovatieplatform.

Als inspraakmodel denkt de projectgroep "Schijndel Ouderenproof!" aan een innovatieplatform voor integraal ouderen- en welzijnsbeleid en is zij van mening dat van haar zijde de vertegenwoordiging het best gevonden zal kunnen worden onder ex-deelnemers uit de themagroepen en uit vertegenwoordigers van de Ouderenbonden.

Ook de provincies en het Regionaal Patiënten/Consumentenplatform (RPCP) zijn doende om een project op te zetten dat is gericht op het ontwikkelen van instrumenten en hulpmiddelen om aan cliëntparticipatie, zoals eerder hierboven bedoeld, gestalte te kunnen geven. Zonder aan het lokale karakter en de persoonlijke inbreng van de convenantpartners tekort te willen doen, lijkt het om diverse redenen verstandig te overwegen om hiervan kennis te nemen en geheel of gedeeltelijk gebruik te maken.

In alle geval beveelt "Schijndel Ouderenproof!" aan dat na overleg met alle betrokken belangenbehartigers, zeker die genoemd zijn in het convenant, gekomen dient te worden tot een overlegstructuur waarin ieders stem als een waardevolle bijdrage zal worden gehoord. De gekozen vorm tot het ontwikkelen van ouderenbeleid zal moeten leiden tot een gezamenlijk beleid dat op alle fronten evenwichtig is en gedragen kan worden door de totale Schijndelse bevolking, maar met name door de 55 plussers.

De voorbereiding om te komen tot concretisering van genoemde overlegstructuur, dient een eerste stap te zijn na de aanbieding van dit eindrapport. De ontwikkelingen om ons heen, waaronder niet in de laatste plaats de invoeringsdatum van de eerste fase van de WMO, dwingen de convenantpartners immers tot beleidskeuzes op de korte termijn.

Maatwerk.

De projectgroep beseft dat invoering van de WMO voor een gemeentebestuur een zwaarwichtige en moeizame operatie is en heeft begrip voor het feit dat zij ondersteuning zoekt bij omliggende gemeenten. Opgaan in een collectief, moet echter niet leiden tot veronachtzaming van individuele lokale belangen en tot de mogelijkheid om zich te kunnen ontdoen van de verplichting tot het horen van de burger in de afzonderlijke gemeenten. Het leveren van maatwerk, zorg en dienstverlening, berustend op een goed toegeruste indiceringinstantie, moet in individuele knelsituaties leiden tot het kunnen aanbieden van maatwerk. Dit laatste is immers een van de peilers onder het fundament van de WMO.

Conclusie.

Met betrekking tot de verankering van hetgeen "Schijndel Ouderenproof!" ons heeft opgeleverd, komt de projectgroep dan ook tot de volgende aanbeveling:

- **Zo spoedig mogelijk komen tot inrichting van een innovatieplatform voor welzijns- en ouderenbeleid onder regie van het gemeentebestuur en met deelname van alle betrokken burgerbelangenbehartigers, vrijwilligers en professionals, op voet van wederzijdse betrokkenheid, solidariteit en gelijkwaardigheid, maar met behoud van respect voor ieders specifieke rol en verantwoordelijkheden.**

Het platform zal een tweeledig doel moeten dienen:

- **Bewaking van hetgeen in het eindrapport is aanbevolen, d.w.z. zorgdragen dat aanbevelingen ook serieus worden genomen.**
- **Participeren in nieuw te ontwikkelen welzijns- en ouderenbeleid.**

Op deze wijze zal de uiteindelijke doelstelling van het project "Schijndel Ouderenproof!" met het motto "Hoe kan ik nu en straks op een prettige wijze in Schijndel oud worden" ook werkelijkheid kunnen worden.